

Inscultura del Pla de Forcs o Pedra de les Olles

Sant Iscle de Vallalta

Ubicació

Comarca:	Maresme
Lloc/Adreça:	Pla de Forcs (o Pla de Forques o de Feres), en les immediacions del GR-83, a tocar d'una clariana.
Emplaçament	50m al sud-est del GR-83, prop de la cruïlla entre Arenys de Munt, Vallgorguina i St. Iscle.
Alçada:	391
Coordenades:	
Latitud:	41.65073
Longitud:	2.54547
UTM Est (X):	462152
UTM Nord (Y):	4611098

Classificació

Número de fitxa	08193 - 2
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Prehistòric Neolític
Segle	-XXVI/-XIX
Estat de conservació	Bo
Protecció	Legal
Número inventari	Si, CC.AA. 16671
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08192A001000140000KX
Autoria de la fitxa	Àlex Asensio

Descripció

Jaciment d'època prehistòrica consistent en una gran roca amb inscultures en forma de cassoletes, la qual forma part d'un aflorament granític format per tres grans pedres alineades de forma natural en sentit N-S, i d'altres pedres secundàries situades vessant avall. Aquest tipus d'afloraments rocosos són un fenomen geomorfològic característic de la Serralada Litoral anomenat "caos de boles".

La roca amb inscultures té una planta ovalada, amb una base de 1,8m i una alçada de fins a 2,30m. El nom de Pedra de les Olles li ve donat per les fins a 25 cavitats (o cassoletes), algunes exemptes i d'altres unides entre elles mitjançant reguerons, que té excavades de forma artificial. Les cassoletes presenten diferents morfologies i dimensions: 19 són circulars, 5 el·líptiques (totes elles fan entre 8 i 20cm de diàmetre i entre 3-4cm de profunditat), una és cilíndrica (amb 40cm de diàmetre i una profunditat de 6cm), i una pren la forma de canal de desguàs cap enfora. Les incisions van ser practicades mitjançant la percussió amb altres materials petris, la qual cosa els confereix la típica secció en U, a diferència de les d'època ibèrica, romana o medieval en què l'ús d'eines metàl·liques dóna com a resultat seccions més profundes i en forma de V. Aquest tret, juntament amb el fet que les inscultures en forma de cassoleta es relacionen amb el fenomen megalític, permeten adscriure el jaciment una cronologia entre el Neolític mig/final i el Calcolític. Tot i la prospecció duta a terme l'any 2008 en motiu de la revisió de la Carta Arqueològica del Maresme, en què es va documentar i situar la pedra, no es coneixen altres jaciments arqueològics propers que puguin aportar més dades en relació a la cronologia.

No hi ha consens pel què fa la interpretació d'aquest tipus de monuments. Algunes interpretacions sostenen que les inscultures serien marcadors o fites territorials que indicarien punts de reunió d'un grup humà o bé límits o lloc de pas. D'altres, en canvi, els atribueixen funcions de culte als deus o als difunts. En aquest cas, es creu que les cassoletes i els reguerons haurien servit per vessar els líquids de les libacions i ofrenes rituals.

Jean Abelanet (1986) apuntà la hipòtesi que aquest tipus d'estructures serien una mena d'altar dedicat al culte d'una deessa prehistòrica de l'agricultura, la fertilitat i la vida d'ultratomba. La disposició de les cavitats de la Pedra de les Olles recordaria els antics kernoi grecs: un sistema format per un vas central i una sèrie de petits recipients anomenats kotiliskoi al seu voltant. Per Pascual Guasch, qui identificà i estudià l'element l'any 1988, seria "incerta" tant la datació com la interpretació de la seva finalitat. L'autor no descarta algun tipus de relació amb la mort i "amb algun element líquid" com l'aigua pel seu "paper purificador", sense rebutjar, però, que sigui "una simple manifestació de litolatria" vinculada a "la veneració a certes pedres situades en les cruïlles" (PASCUAL, 1988:452).

Aquest jaciment apareix citat en diversos estudis d'Immaculada Bassols.

Observacions:

L'accés al jaciment és fàcil i està senyalitzat. Es troba allunyat del nucli urbà, però s'hi pot arribar a través d'una pista practicable a peu o amb vehicle.

Cronologia: Neolític final -2500 / Calcolític - 1800

Història

Sovint, les pedres insculturades es troben prop d'altres monuments megalítics, sepultures o assentaments. Per la seva perdurabilitat i ubicació preeminent a la capçalera de la Vallalta, és possible que les cassoletes del Pla de Forcs hagin estat reutilitzades al llarg dels segles.

L'element, que va ser identificat i estudiat per Ricard Pascual Guasch l'any 1988, apareix citat en diversos estudis més recents d'Immaculada Bassols.

L'any 2013, el Consorci del Parc del Montnegre i el Corredor hi va instal·lar un plafó informatiu amb finalitat divulgativa.

Bibliografia

ABELANET, Jean (1986): Signes sans paroles. Cent siècles d'art rupestre en Europe Occidentale. París: Hachette, pp. 161 i ss.

BASSOLS FERNÁNDEZ, Immaculada (2005): Memòria de la intervenció arqueològica. Servei d'Arqueologia i Paleontologia. Núm. Reg. 6586.

GENERALITAT DE CATALUNYA (2008). Actualització de la Carta Arqueològica del Maresme. Barcelona: Servei d'Arqueologia i Paleontologia

PASCUAL GUASCH, Ricard (1988). La piedra con «cúpulas» del Pla de Forcs (Sant Iscle de Vallalta, Maresme, Barcelona). Barcelona: Espacio, Tiempo y Forma, Serie I, Prehistoria y Arqueología, pp. 445-453.

